

Yıl: 1954



20 AGUSTOS 1990

Cilt: 3, Sayı: I-II

30

İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ TARAFINDAN
ÜÇ AYDA BİR ÇIKARILIR

YUSUF ZİYA YÖRÜKAN

M. 1954

I-II
1954

TÜRK TARİH KURUMU BASIMEVİ—ANKARA

1 9 5 4

YUSUF ZİYA YÖRÜKÂN

(1887—1954)

Yazan : PROF. HİLMİ ZİYA ÜLKEN

İlâhiyat Fakültesi İslâm Dini ve Mezhepleri Tarihi Profesörü Yusuf Ziya Yörükân'ı 5-VI-1954 günü kaybettik. Merhum 1887 senesinde (1303 hicri) Selânik'te doğmuştu. Babası aynı şehirde Eski Saray müderrisi idi. Sahun Medresesi'nden mezun olduktan sonra kendisi de müderrislik yapmış; sonradan sivil memuriyete geçerek on sene kadar ilk tedrisat müfettişliğinde bulunmuştu. Medrese tahsili sırasında Seyid Şerif Cürcani'nin *Mevakıf*'ı üzerinde çalışmış ve İslâm kelâm ve felsefesinin bu çok mühim eserinin ilk yarısını tercüme etmişti. Müfettişliği sırasında mesleki faaliyetinden uzak kaldı. Bu vazifesinin bir kısmını Rumeli ve İstanbul'da yaptığı için Yusuf Ziya Bey meşrutiyetin ilk yıllarında İstanbul'a yerleşti. Birinci Cihan Harbinde Medresetü'l-Mütehasşisin'de okudu ve icazet aldı. Orayı bitirir bitirmez 1918'de İstanbul Darülfünunu Felsefe Şubesine girdi ve 1922'de mezun oldu. Aynı sırada Medresetü'l-Mütehasşisin'de doktora teklâf eden ruus imtihanı verdi. Tez olarak *Şehabeddin Sühreverdî ve Felsefesi*'ni almıştı. Tez'in tamamlayıcı kısmı Sühreverdî'nin *Heyakülü'n-Nur* adlı eserinin *Nur Heykelleri* adıyla tercümesi idi. 1921'de Edebiyat Fakültesi [coğrafya asistanlığı ve kütüphane memurluğuna tayin edildiği zaman kendisiyle tanıştım. Aynı zamanda ikimiz de Felsefe Şubesinde talebe idik. Medrese tahsilinin verdiği dogmatik ilimlere dair bilgisini garp felsefesine ait bilgisile tamamlıyordu. Bu sayede İslâm dünyası ve ilmindeki çalışmalarını skolâstik zihniyetten kurtarıyordu. Bu hususiyet medrese tahsili görmüş eski nesilden pek azında vardı. İzmirli İsmail Hakkî'nin, Şevketi Efendi'nin, Küçük Hamdi'nin, Celâl Efendi'nin, Necatî Lûgal'ın İslâm ve garp dünyalarını birleştiren bilgileri kapalı ve mutaassıp medrese zihniyetini aşması bakımından, zamanlarında mühim bir hamle sayılmalıdır. Onlar hususî şartlardan faydalanarak arapçadan sonra fransızca veya almanca öğrenmişler ve her iki âlemi kaynaklarından tetkik etmek imkânını kazanmışlardır. Yusuf Ziya nisbeten onlardan daha genç nesildendi. Fakat hayat şartları —bilhassa ilk tedrisat müfettişliği— fransızca tahsiline imkân vermemişti. Böyle olmakla beraber Darülfünundaki felsefe tahsili ve garbden tercüme edilen eserlere karşı devamlı alakası sayesinde bu eksikliğini tamamladı; hattâ evvelki nesle nazaran skolastikten çok uzak bir zihniyetle ilim hayatına girdi.

1922'de Ağâh Mazlum Bey'in teşebbüsü ve yardımı ile ikimiz aylık *Mihraç* dergisini çıkarmaya başladık. Bu dergi o sırada çıkmakta olan *Ceride-i İlmîyye*, *Mahfil*, hele *Sebilü'r-reşad* gibi dinî dergilerden tamamiyle ayrılıyordu. Zihniyeti Gökâlp'ın teşvikile neşredilen *İslâm Dergisi*'ne benziyordu. Yani modern bir Türk-Müslüman dergisiydi. Fakat o senelerde Gökâlp Malta'ya, oradan Diyarbakır'a gitmiş olduğu için *Mihraç*'a Darülfünun'un genç hocalarından M. Emin, M. İzzet, M. Şekip yardım ediyorlardı. Yusuf Ziya bu dergide Sühreverdî'ye âit doktora tezinin büyük bir kısmını ve *Nur Heykelleri* tercümesini neşrettiği gibi, ayrıca ilk nüshasından itibaren birçok makaleler yazdı. Bunlar arasında "Hadis-i Şerif", "Ebu Süfyan ile Heraklîyus", "Kınalızâde Ali'nin Terbiye Fikirleri", "Nasir Tusî'nin Terbiye Fikirleri", "Ali Emrî", "Terbiye Musahabeleri", "Din Tedrisatı", "İslâm Tarihi", "Kur'an Tercümesi Hakkında Münakaşa" v.s. gibi makaleleri vardır.

1925 sonlarında yeni kurulan İlâhiyat Fakültesine İslâm Mezhepleri Tarihi Mu-

allimi tayin edildi. Bir müddet sonra da aynı fakültenin umumî kütüplüğüne (o zamanki teşkilata göre müdürlüğüne) getirildi. Yusuf Ziya Bey bu derste yalnız İslâm kaynaklarına göre mezhepler tarihi okutmakla kalmadı, Anadolu'da Aleviler ve Tahtacılar arasında dolaşarak şahsî araştırmalar yaptı. Bunları Fakültesinin dergisinde "Tahtacılar" adlı bir seri makale halinde neşretti. Muellif bu serinin ilk yazısında "Bu makalenin mevzuu, Anadolu'da Tahtacı adını taşıyan Alevi zümrelerinin âdetlerini, itikad ve âyinlerini kendi aralarında görülen, ve ocaklı namını taşıyan Tahtacı ileri gelenlerinden öğrenilen şekilde tesbit etmektedir" diyor. Bu suretle Yusuf Ziya asıl gayesi olan İslâm mezhepleri tarihini aşarak bir nevî etnoloji ve kültür antropolojisi malzemesi hazırlamış bulunuyordu. Bu malzeme terkiib edilerek —maalesef— sonradan bir eser haline gelemedi. Eğer yanıltıyorsa Profesör Yörükân'ın notları arasında Tahtacılar'a ait benüz daha neşredilmemiş kısımlar bulunduğu gibi, son yıllarda da bu çalışmalarına devam etmekte idi. Yusuf Ziya Bey İlahiyat Fakültesi dergisinde ayrıca İslâm mezheplerine ait en mühim eserin sahibi olan Şehristânî hakkında da makaleler neşrediyordu. Bu arada mezhepler tarihine dair muhtelif muharirler tarafından yazılmış makalelerin başlıca kaynağı olan Şehristânî'nin *Milel ve Nihal*'inin tahlil ve tenkidini yaptığı gibi sonradan bu eserden bazı tercümecekler yapılmıştır. Bunlar Fakülte mecmuasında neşredilmiştir.

1933 de yeni Üniversite kurulduğu zaman İlahiyat Fakültesi lâğvedilmiş, onun yerine kaim olan Edebiyat Fakültesine bağlı İslâm Tetkikleri Enstitüsünde Yusuf Ziya, İzmirli İsmail Hakkı, Mehmet Ali Ayni, Şerefeddin Efendi, Hilmi Ömer'le beraber aynı derste kalmış bulunuyordu. Fakat birkaç sene sonra Enstitünün talebesizlik yüzünden fiilen çalışmaması üzerine Yusuf Ziya Bey muhtelif işlerdeki felsefe ve tarih öğretmenliklerinde bulundu. 1940'a kadar merhumun lise hocalığı ile beraber Türk Tarih Kurumu tarafından verilmiş olan İbn-i Havnak'ın *Kitab-ı'l-Memalik vel-Mesalik*'ini tercüme ettiğini görüyoruz. Aynı senelerde İzmirli, *Altın Ordu Devletine Ait Tercüme'sini* yapmış, Kivameddin Efendi El-Biruni'nin *Kitab-u mâ lil Hind*'ini tercüme etmişti. Fakat maalesef bu eserlerden yalnız İzmirli'nin yaptığı neşredilebilmiştir. Bu kaynakların neşri Türk ve İslâm mezhepleri tarihi bakımından çok faydalı olacaktır. Bu vesile ile eskiden yapılmış ve büyük himmet mahsulü olan çalışmaların ihmal edilmesine, tozlar altında kalmasına esefle işaret etmek isterim. Bu arada Salih Zeki'nin *Asar-ı Bâkiye'sinin* ve *Kamus-u Riyazyat*'ının son kısımlarını, Rıza Tevfik'in —eğer varsa— *Kamus-u Felsefe'sinin* geri kalan kısmını, Servet Berkin'in Auguste Comte'un tam olarak yapılmış *Müşbet Felsefe Dersleri*'ni (alı cilt), haurlamak yerinde olur.

Yusuf Ziya Yörükân 1942 de Diyanet İşleri Müşavere Heyeti Âzalığına tayin edildi. Bu vazifesi sırasında heyet adına halk için dinî bir dergi çıkardı. Birkaç senesini bu derginin Anadolu'da yayılması ve din terbiyesinin daha rasyonel ve modern bir şekil alması işine hasretti. Birkaç sene sonra Diyanet İşleri İkinci Reisliğine getirildi. Bu idari vazifeler, asıl mesleği olan Kelâm ve İslâm Dini Tarihi üzerindeki çalışmalarına devamına mani olmayordu. Bununla beraber görüşmelerimizde, hususî olarak çalışmaya devam ettiğini anlıyordum.

1949 da Ankara Üniversitesine bağlı olarak yeniden kurulan İlahiyat Fakültesine Yusuf Ziya Yörükân tekrar İslâm Dini ve Mezhepleri Profesörü intihap edildi. Bundan sonra Profesörün hayatında ikinci bir ilmi faaliyet devri başladı. Yaşı hayli ilerlemiş olmasına ve eski çalışmalarile arasına uzun bir faniya girmiş olmasına rağmen Yusuf Ziya bu devrede eskisinden daha hararetle mesleğine sarıldı. 1950 de kurulan *İlahiyat Fakültesi Dergisi*'nin en devamlı yazarı oldu. Profesör Yörükân derginin ilk sayısında "İslâm İlm-i Hal" adlı bir makale neşretti. Burada, İslâm akaidini tama-

men akli ve modern esaslara göre sınıflanmış buluyoruz. Birinci kısım akaide, ikinci amel ve ahlâka ayrılışı ve bu meseleler ilk defa olarak sade türkçe ile ve modern bir zihniyetle ele alınmıştır. Bu eser, McGill Üniversitesi profesörlerinden Howard A. Reed tarafından İngilizceye tercüme edilecektir. Yörükân, derginin aynı sayısında, Zeki Velidi Togan'ın Kayseri kitaplığında bulunduğu *Kitab-u Tefsiri'l-Esma-i ve's-sıfât*'in zannedildiği gibi İmam Maturidi'ye ait olmadığını ispat etti. Fakülte dergisinin ikinci ve üçüncü sayısında "İslâm Akâid Sisteminde Gelişmeler ve İmam-ı A'zam Ebu Hanife" adlı makaleyi yazdığı gibi, Profesör Tayyib Okî'ın birinci sayıda çıkan "Sarı Saltuk'a Dair Bir Fetva" adlı makalesini tenkid etti. Aynı yılın dördüncü dergisinde bu tarzda neşriyat devam etti. 1953 yılı birinci sayısında Profesörün "Vahhabîlik" adlı tetkikini, ikinci ve üçüncü sayısında "İslâm Akâid Sisteminde Gelişmeler" adlı seri makalesinin mabadini görüyoruz. Bu sayıda Tayyib Okî, profesörün tenkidine cevap vermektedir. Dördüncü sayıda profesörün sıhhatı bozulmaya başladığı için yazısını görmüyoruz. Yusuf Ziya Yörükân bu sırada *Kur'an-ı Kerim'den Âyetler* adlı İslâm eserlerine dair eseriyle, *İslâm Akâidine Dair Eski Metinler* adıyla İmam Maturidi'ye atfettiği eserin metin ve tercümesini neşretti.

Merhum son senelerde kalbinden rahatsızdı. Buna rağmen çalışmalarına fasla vermiyordu. Geçen yaz Öğretmen Okulları için *Din Dersleri*'ni yazdı. Eser Maarif Vekâletinin teklifile yazılmıştı. Profesör Schacht kendisine yazdığı mektubunda, "Vahhabîlik" adlı makalesini çok beğendiğini ve almancaya tercüme ettireceğini söylüyordu. Daha sonraki bir mektubunda da British Museum'da İmam Maturidi'nin *Kitab-ı'l-Tevhid*'ini bularak neşre hazırlandığını ve İstanbul'da basılan ve tercüme edilen metinleri görmek istediğini söylüyordu. Öyle görünüyör ki Zeki Velidi Togan'ın tahmini yerinde olmadığı gibi Yusuf Ziya Yörükân'ın neşrettiği metin de daha ziyade Maturidi'nin talabelerinden birine aittir. Schacht'ın bulunduğu metin her halde hakikisi olsa gerek. Profesör Yörükân basılmak üzere İmam-ı A'zam'ın *Vasyyetleri*'ni tercümesiyle beraber, üçüncü kitap olarak da *Fıkıh-ı Ekber* ve *Fıkıh-ı Ebsat* şerh ve tercümeceklerini hazırlamış bulunuyordu. Bunlar neşredilmek üzere idi. Ayrıca bu seriye muvazi olarak bir de *İslâm Dini Tarihi* yazmakta idi. Büyük bir kısmı tamamlanmış olan bu kitap dört cilt olarak hazırlanmıştı. Birinci cilt *Peygamberin Hayatı*, ikinci cilt *İmam Maturidi'ye Kadar Kelâm Tarihi*, üçüncü cilt *İslâm Mezhepleri Tarihi*, dördüncü cilt *Sofîlik ve Tarikatlar Tarihi* idi. Bunlardan ilk ikisi tamamen hazırlanmıştı. Üçüncü ve dördüncü cildin notları müsveddeler halinde idi. Değerli asistanları bu ciltleri de tanzim etmekte ve daktiloya çevirmektedirler. Bu suretle eser geniş bir Kelâm, Tasavvuf ve Mezhepler Tarihi mahiyetini almış görünüyör. Eserin neşrine başlanması ve tabin başarılması Fakültenin değerli dekanı Profesör Dr. Bedî Ziya Egemem'in himmetile mümkün olabilecektir. Bu vesile ile profesör Yörükân'ın evvelce yapmış olduğu ve neşrine fırsat bulamadığı tercümecek de hatırlamak isterim. Ayrıca *İbn-i Sina'nın Mantık ve Felsefesine Dair* Şehristânî'den yaptığı bir tercüme ile, merhumun bir arkadaşında kalan *Fusus-ı'l-Hikem* tercümesi vardı; birçok İslâm coğrafya eserlerinden Türk illerine aid kısımların tercümesini yapmış bulunuyordu. Atatürk'ün arzusu üzerine yazdığı *Türk Dinleri ve Mezhepleri Tarihi* adlı büyük eseri de basıma hazır vaziyette beklemektedir. Hem Fakülteye hizmet, hem merhumun ruhunun istirahati için bu eserlerin neşri temenni ederiz.

Profesör Yusuf Ziya Yörükân, İlahiyat Fakültesinin temel hocalarından idi. Fakültenin esas dersleri Tefsir, Hadis, Fıkıh, Kelâm ve İslâm Dini Tarihi olduğuna ve profesörün bir kısmı başlangıçtan beri açık bulunan bu derslerden birini işgal ettiğine göre, fakültenin tedris heyetinde büyük bir boşluk hasıl olmuştur. Profesörün yetiştirdiği genç ilim adamlarının ve arkadaşlarının yerini doldurmak ve ona iyi bir halef olmak için ciddi gayret sarfedeceklerine eminiz. Allah rahmet eylesin.

YUSUF ZİYA YÖRÜKÂN'IN MAKALELERİ

Hazırlayan : YAŞAR KUTLUAY

1. "Hadis-i Şerif", *Mihrab*, (1339—1923), Sayı 1, SS. 1-6.
2. "İslâm Filozofları-Sühreverdî I.", *Mihrab*, (1339—1923), Sayı 1, SS. 27-32.
3. "Ebu Süfyan ile Herakliyüs'ün Mülakatı", *Mihrab*, (1339—1923), Sayı 2, SS. 43-48.
4. "Sühreverdî II", *Mihrab*, (1339—1923), Sayı 2, SS. 54-58.
5. "Şeyh Sühreverdî'nin Hayatı III.", *Mihrab*, (1339—1923), Sayı 3, SS. 73-76.
6. "Terbiyevi Bir Tetkik-İstanbul'da Yetişen İlk Feylesoflarımızdan Kınalızâde Ali Efendi'nin 'Terbiye' Hakkındaki E.kâr ve Telâkkisine Bir Nazar", *Mihrab*, (1340—1924), Sayı 4, SS. 100-105.
7. "Sühreverdî'nin Hayatı IV.", *Mihrab*, (1340—1924), Sayı 4, SS. 118-122.
8. "Nasir Tusî'nin 'Terbiye' Hakkındaki Fikri-Çocuk Terbiyesi", *Mihrab*, (1340—1924), Sayı 5, SS. 132-140.
9. "Sühreverdî'nin Hayatı V.", *Mihrab*, (1340—1924), Sayı 5, SS. 145-150.
10. "Ali Emiri", *Mihrab*, (1340—1924), Sayı 6, SS. 187-191.
11. "Şeyh Sühreverdî ve Simyagerlik VI.", *Mihrab*, (1340—1924), Sayı 7, SS. 213-215.
12. "Şeyh Sühreverdî ve Simyagerlik VII.", *Mihrab*, (1340—1924), Sayı 8, SS. 245-248.
13. "Şeyh Sühreverdî Hayatının Sonlarında VIII.", *Mihrab*, (1340—1924), Sayı 11, SS. 347-350.
14. "Şeyh Sühreverdî'nin Şahsiyeti ve Seciyesi IX.", *Mihrab*, (1340—1924), Sayı 12, SS. 379-381.
15. "Tahlil ve Tenkid-Terbiye Musahabeleri", *Mihrab*, (1340—1924), Sayı 13-14, SS. 385-393.
16. "Şeyh Sühreverdî'nin Hâdise-i Katli X.", *Mihrab*, (1340—1924), Sayı 13-14, SS. 456-462.
17. "Şeyh Sühreverdî'nin Hâdise-i Katli XI.", *Mihrab*, (1340—1924), Sayı 15-16, SS. 483-486.
18. "Hindistan'da İstiklâl Mücadehî", *Mihrab*, (1340—1924), Sayı 17-18, SS. 545-548.
19. "Tercüme —Heyâkılı'n-Nür— Şehabeddin-i Sühreverdî'den", *Mihrab*, (1340—1924), Sayı 17-18, SS. 578-595.
20. "Şeyh Sühreverdî'nin Felsefesi XII.", *Mihrab*, (1340—1924), Sayı 17-18, SS. 596-609.
21. "Şeyh Sühreverdî'nin Felsefesi (Mükâşefe Tariki) XIII.", *Mihrab*, (1340—1924), Sayı 19-20, SS. 657-685.
22. "Din Tedrisatı-Muallimlerle Musahabe", *Mihrab*, (1340—1924), Sayı 23, SS. 785-789.
23. "İslâm Tarihi-Hüseyin Cahid Bey'in İtalyancadan Tercüme ve Neşrettiği Leone Kaytano'nun 'İslâm Tarihi' Hakkında İntikad I.", *Mihrab*, (1341—1925), Sayı 25, SS. 1-13; Sayı 26, SS. 49-57; Sayı 27, SS. 97-107 (seri makale).
24. "Maânî-i Kur'an ve Kur'an Tercümesi Hakkında Münakaşa ve İzmirli İsmail Hakkı Bey'den İztizah", *Mihrab*, (1341—1925), Sayı 28, SS. 159-164.
25. "Şeyh Bedreddin—Bu Nâm ile İntişa Eden Eser-i İlmi Hakkında İntikad", *Mihrab*, (1341—1925), Sayı 28, SS. 173-180.
26. "İhvan-ı Safâ", *Darülfünun İlahiyat Fakültesi Mecmuası*, (1925), Sayı 1, SS. 183-192.
27. "Şehristani Devrinde Vaziyet ve Muhit-i İlmi I.", *Darülfünun İlahiyat Fakültesi Mecmuası*, (1926), Sayı 3, SS. 263-314.
28. "Şehristani—Milel ve Nihal'de Mezhepler Nasıl Yazılmıştır? II.", *Darülfünun İlahiyat Fakültesi Mecmuası*, (1927), Sayı 5-6, SS. 187-277.

29. "Anadolu'da Alevi Köylüleri ve Bunların İtikad ve Âdetleri I.", *Hayat* (1927), Cilt 3, Sayı 56, SS. 7-8. "Anadolu'da Alevi İtikadları", *Hayat*, (1928), Cilt 3, Sayı 58, SS. 5-6, Sayı 59, SS. 18-20; Sayı 60, SS. 15-16 (seri makale).
30. "Bir Tenkid'e Cevap", *Hayat*, (1928), Cilt 3, Sayı 63, S. 17.
31. "Tahtacı Oymaklarına Dair Bilgiler", *Hayat*, (1928), Cilt 3, Sayı 68, SS. 15-16.
32. "Anadolu Alevileri ve Tahtacılar", *Darülfünun İlahiyat Fakültesi Mecmuası*, (1928), Sayı 8, SS. 107-150; "Tahtacılar", aynı mecmua, (1929), Sayı 12, SS. 61-80; aynı mecmua, (1929), Sayı 13, SS. 55-80; aynı mecmua, (1930), Sayı 14, SS. 73-80; aynı mecmua, (1930), Sayı 15, SS. 66-80; aynı mecmua, (1930), Sayı 17, SS. 72-80; aynı mecmua, (1931), Sayı 19, SS. 66-80; Aynı mecmua, (1931), Sayı 20, S. 57-80 (seri makale).
33. "Halk Bilgisi Sahasında Muallime Hanımlardan Beklenen Hizmetler", *Millî Mecmua*, (1929), Cilt 11, No. 116, SS. 26-27.
34. "Muallimlerde ve Memurlarda Mefkûrecilik", *Millî Mecmua*, (1929), Cilt 11, No. 118, SS. 34-35.
35. "İslâm Menabinde Şamanlık", *Darülfünun İlahiyat Fakültesi Mecmuası*, (1931), Sayı 21, SS. 36-58.
36. "Onuncu Asır İpüdalalarında Yazılmış Olan Ebu Dûlef Seyahatnamesine Nazaran Orta Asya'da Türk Boyları ve Bunların Dini Vaziyetleri", *Darülfünun İlahiyat Fakültesi Mecmuası*, (1932), Sayı 22, SS. 51-64; Sayı 23, SS. 39-52 (seri makale).
37. "Dil Tedkikinün Verdiği Heyecan", *Millî Mecmua*, (1933), Cilt 12, No. 144-145, SS. 321-322.
38. "Kutlu Bilgi", *Kutlu Bilgi*, (1944), Sayı 1, S. 1.
39. "Konuşma", *Kutlu Bilgi*, (1944), Sayı 1, S. 2-4.
40. "Ahlâkımızın kökleri", *Kutlu Bilgi*, (1944), Sayı 1, SS. 5-9; Sayı 2, SS. 37-40 (seri makale).
41. "Muslûmanlığın Öğütleri", *Kutlu Bilgi*, (1944), Sayı 1, SS. 10-11.
42. "Vatandaşlık Töresi", *Kutlu Bilgi*, (1944), Sayı 1, SS. 14-16.
43. "Aile Terbiyesinde Ana-Babanın Mükellefiyeti", *Kutlu Bilgi*, (1944), Sayı 2, SS. 33-36.
44. "Kur'an Şiir ve Kanunları", *Kutlu Bilgi*, (1944), Sayı 2, SS. 56-61.
45. "Kur'an Öğretici", *Kutlu Bilgi*, (1944), Sayı 2, S. 64.
46. "Koy ve Köylü", *Kutlu Bilgi*, (1944), Sayı 3, SS. 65-68.
47. "Kur'an Öğretici", *Kutlu Bilgi*, (1944), Sayı 3, SS. 81-82.
48. "Bilgi Zevki", *Kutlu Bilgi*, (1944), Sayı 4, SS. 97-100.
49. "Kur'an Nedir?", *Kutlu Bilgi*, (1944), Sayı 4, SS. 113-117.
50. "Bayram ve Kurban", *Kutlu Bilgi*, (1944), Sayı 4, S. 128.
51. "İlim ve Din", *Kutlu Bilgi*, (1944), Sayı 5, SS. 129-132.
52. "Halka 'Din Bilgisi'", *Kutlu Bilgi*, (1944), Sayı 5, SS. 159-160.
53. "Din ve Ahlâk—Adl u İhsan Emrinin Tefsiri", *Kutlu Bilgi* (1945), Sayı 6, SS. 161-166.
54. "Allah onların gönüllerini ve kulaklarını mühürledi" Âyetinin Tefsiri ve İrade-i Cüz'iyye Mesclesi", *Kutlu Bilgi*, (1945), Sayı 6, SS. 185-188.
55. "Diyanet Nedir?", *Kutlu Bilgi*, (1945), Sayı 7, SS. 193-197.
56. "İslâm Nedir", *Kutlu Bilgi*, (1945), Sayı 8, SS. 225-229; Sayı 9, SS. 257-261 (seri makale).
57. "Toprak Tasarrufu Tarihine Bir Bakış", *Kutlu Bilgi*, (1945), Sayı 8, SS. 253-256; Sayı 9, SS. 282-288 (seri makale).
58. "Dini İnkılâb ve İslahat Hakkında", *İslâm-Türk Ansiklopedisi Mecmuası*, (1947), Cilt 2, No. 73, SS. 9-10.

59. "Dincilik Düşman Bir Fikir midir?", *İslâm-Türk Ansiklopedisi Mecmuası*, (1947), Cilt 2, No. 76, SS. 4-6.
60. "Muslûmanlık Hakkında Yanlış Telkinler", *İslâm-Türk Ansiklopedisi Mecmuası*, (1947), Cilt 2, No. 83, SS. 12-14.
61. "İlme, Ulemaya Açık Mektup" Sahibi Salih Yeşil'e Cevap", *İslâm-Türk Ansiklopedisi Mecmuası*, (1947), Cilt 2, No. 88, SS. 2-7.
62. "Evkaf İdaresi Çöküyor, Korkunç Bir Âkibete Gidiyor", *İslâm-Türk Ansiklopedisi Mecmuası*, (1947), Cilt 2, No. 89, SS. 2-4.
63. "Vakıflar İdaresi Korkunç Bir Âkibete Gidiyor", *İslâm-Türk Ansiklopedisi Mecmuası*, (1948), Cilt 2, No. 92, SS. 13-15.
64. "Din Namuna Yanlış Fetvalar Veren 'Hakka Doğru' Gazetesine", *İslâm-Türk Ansiklopedisi Mecmuası*, (1948), Cilt 2, No. 96, SS. 5-8.
65. "Din Eğitimi ve Din Öğretimi", *Tasvir*, (20/III/1948), Sayı 947; (1/IV/1948), Sayı 959; (20/III/1948), Sayı 978 (seri makale). Bu makalelerin I ncı ve III ncüsü "Din Maarifi ve Din Tedrisatı" ismi ile, *İslâm-Türk Ansiklopedisi Mecmuası*, (1948), Cilt 2, No. 98, SS. 2-5; Cilt 2, No. 99, SS. 2-4 de de irtisat etmiştir.
66. "Din Alehydarlığı Komünizm Yoludur: Kudret Gazetesine cevap", *Sebilürreşad*, (1948), Cilt 1, Sayı 6, SS. 89-90.
67. "Şah İsmailin Yeni Bir Propagandacısı", *Sebilürreşad*, (1948), Cilt 1, Sayı 16, SS. 243-244.
68. "Hakka Doğru" Gazetesine", *Sebilürreşad*, (1949), Cilt 2, Sayı 43, SS. (279)379- (282)382; Sayı 45, SS. 307-310.
69. "Bir Ankete Cevap—Dinin Tekâmülü ve Ezan'ın Türkçe Okunması Hakkında", *Yücel*, (1950), Sayı 7, SS. 11-13.
70. "İslâm İlm-i Hâli", *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (1952), Sayı 1, SS. 5-21.
71. "Kitabu Tefsir-il Esmâi ves-sıfat Hakkında", *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (1952), Sayı 1, SS. 104-109.
72. "İslâm Akâid Sisteminde Gelişmeler ve İmam-ı A'zam Ebu Hanîfe", *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (1952), Sayı 2-3, SS. 3-19; Sayı 4, SS. 71-87 (seri makale).
73. "Bir Fetva Münasebetiyle —Fetva Müessesesi, Ebussuud Efendi ve Sarı Saltuk", *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (1952), Sayı 2-3, SS. 137-160.
74. "Vahhabilik", *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (1953), Sayı 1, SS. 51-67.
75. "İslâm Akâid Sisteminde Gelişmeler ve Ebu Mansur-i Matürîdî", *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (1953), Sayı 2-3, SS. 127-142.

(Bunlardan başka Prof. Yörükân'ın *Türk Ansiklopedisi*'nde ve diğer birtakım ansiklopedi, mecmua ve gazetelerde, ekserisi imzasız ve dinî sahada olmayan bir çok yazısı çıkmıştır. Prof. Yörükân, ayrıca din derslerinde okutulmak üzere, *İslâm Dini*, *Dinimiz* ve *Peygamberimiz*, gibi mektep kitapları da neşretmiştir.)